

Chương 3

Thị trường và phân tích thị trường nông nghiệp

Bộ môn: Kinh tế nông nghiệp & Phát triển nông thôn
Ths. Nguyễn Hà Hưng

Nội dung

1

Bản chất SXHH và Thị trường nông sản

2

Những nhân tố ảnh hưởng đến SXHH và TTNS

3

Phân tích đặc điểm thị trường nông sản

4

Biện pháp hoàn thiện thị trường nông sản Việt Nam

Bản chất sản xuất hàng hoá

...là quá trình sản xuất ra sản phẩm để trao đổi, để bán, không phải để tự tiêu dùng bởi chính người sản xuất ra sản phẩm đó

Tự cung tự cấp

- **Trình độ thấp, rất thấp**
- Tự cung tự cấp
- Không có SPHH
- Trình độ kỹ thuật thấp, rất thấp
- Trình độ phân công lao động thấp
- Quy mô nhỏ

SXHH giản đơn

- **Trình độ thấp**
- Tự cung tự cấp
- SPHH ngẫu nhiên
- Trình độ kỹ thuật thấp
- Trình độ phân công lao động thấp
- Quy mô nhỏ

SXHH lớn

- **Trình độ cao**
- SX để bán
- SPHH xác định trước
- Trình độ kỹ thuật cao
- Trình độ phân công lao động cao
- Quy mô lớn

Điều kiện ra đời và tồn tại của SXHH

1

Có sự phân công lao động xã hội

2

Có nhiều người sở hữu khác nhau về TLSX và SP làm ra

Chỉ tiêu phản ánh trình độ của SXHH

1

Tỷ suất sản phẩm hàng hoá

2

Tỷ suất giá trị sản phẩm hàng hoá

3

Quy mô giá trị sản phẩm hàng hoá

4

Cơ cấu giá trị sản phẩm hàng hoá

5

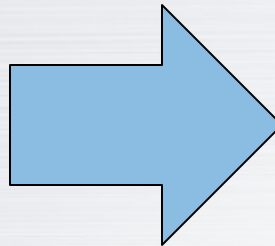
Trình độ công nghệ sản xuất

Kinh tế hàng hoá – Kinh tế thị trường

Kinh tế hàng hoá

- ...là nền kinh tế mà ở đó SXHH đã trở thành kiểu sx phổ biến

Kinh tế thị trường

-...là nền kinh tế hàng hoá
- ... được vận hành chủ yếu theo cơ chế thị trường (dưới sự điều tiết của các quy luật thị trường)

Ưu thế của SXHH

1

Cạnh tranh...hạ thấp chi phí...đổi mới công nghệ...thúc đẩy lực lượng sx xã hội phát triển

2

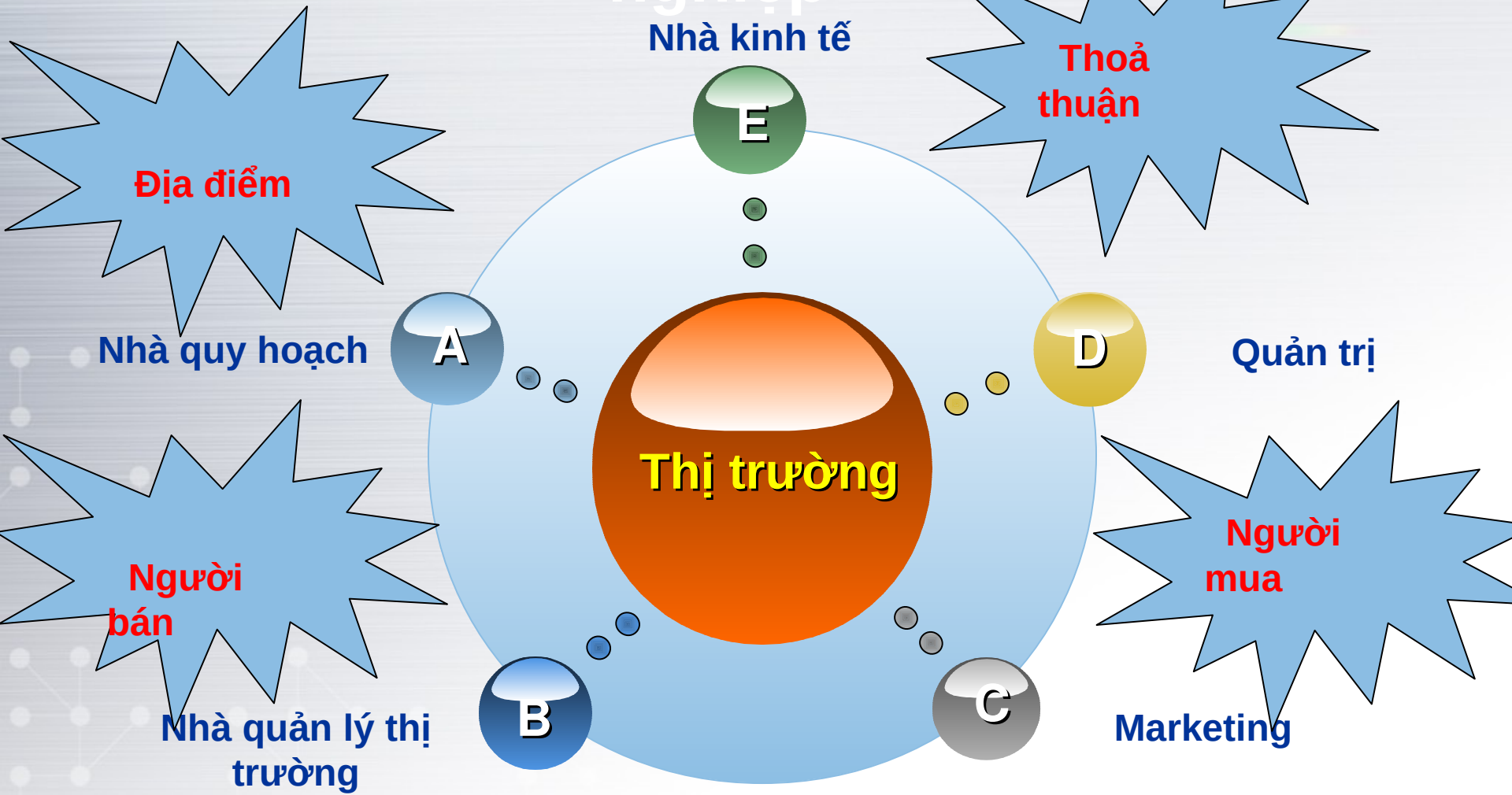
Lợi nhuận...thúc đẩy lực lượng sản xuất xã hội phát triển

3

Tạo ra cho xã hội ngày càng nhiều sản phẩm chất lượng cao, giá ngày càng hạ

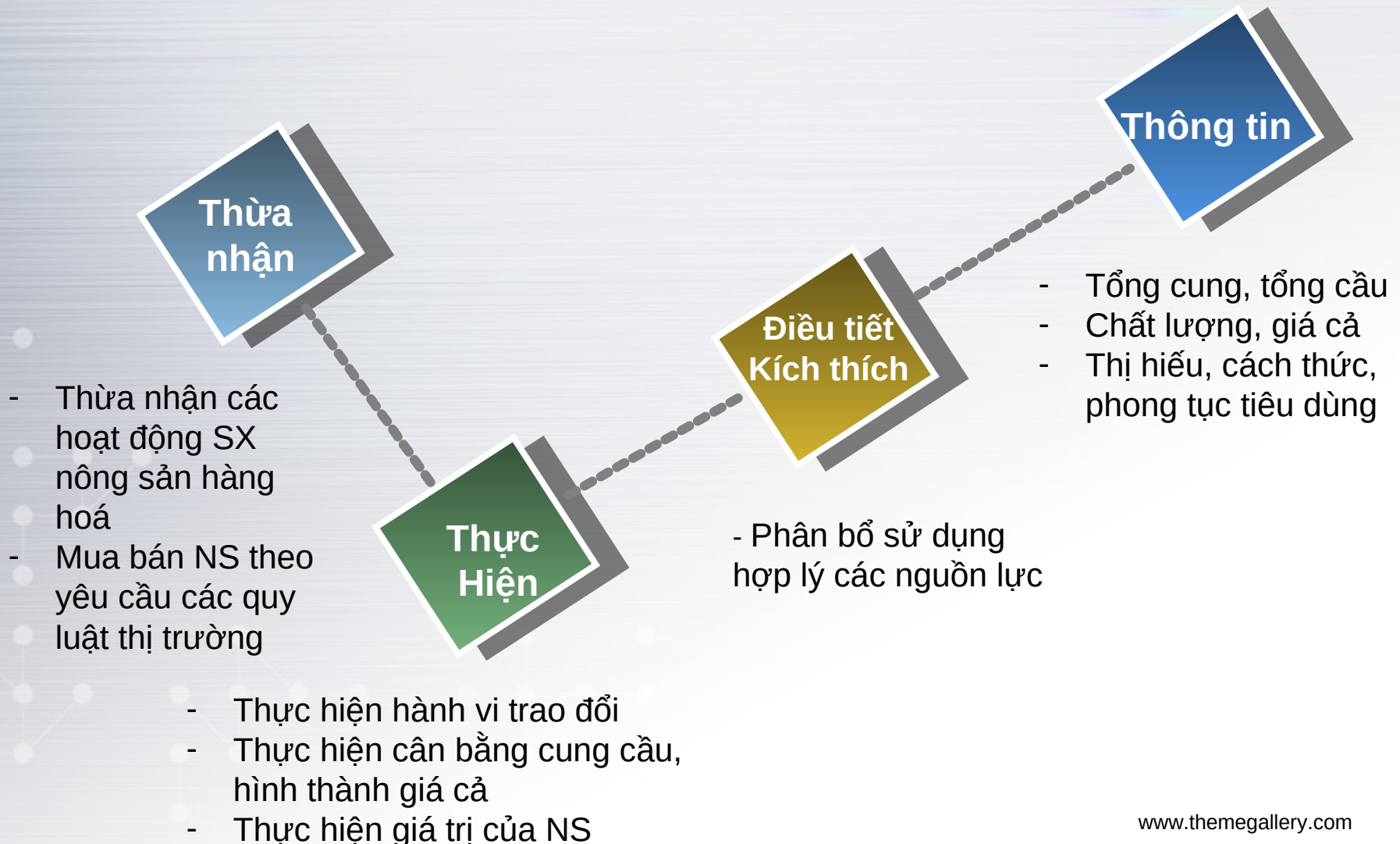

Bản chất của thị trường nông nghiệp

Chức năng của thị trường nông nghiệp

Những nhân tố ảnh hưởng đến SXHH trong nông nghiệp

- Đất đai
- Khí hậu
- Nguồn nước

Cơ sở tự nhiên của phân công lao động

- Đất đai/LĐ
- Thị trường
- Giao thông
- CN chế biến
- Loại SP
- Cơ chế quản lý

- Giống
- Quy trình kỹ thuật
- Công nghệ CB, bảo quản

Những nhân tố ảnh hưởng đến thị trường nông sản

❖ Những nhân tố ảnh hưởng đến cung nông sản

- ❖ Giá của bản thân nông sản hàng hoá
- ❖ Giá của sản phẩm cạnh tranh, sản phẩm thay thế
- ❖ Giá của sản phẩm song đôi
- ❖ Giá của các yếu tố đầu vào
- ❖ Trình độ kỹ thuật sản xuất
- ❖ Các yếu tố môi trường tự nhiên
- ❖ Các chính sách kinh tế của Nhà nước

Những nhân tố ảnh hưởng đến thị trường nông sản

❖ Những nhân tố ảnh hưởng đến cầu nông sản TDCC

❖ Giá của bản thân nông sản hàng hoá

Hệ số co giãn
của cầu theo
giá (E_i)

=

Tỷ lệ phần trăm thay đổi lượng cầu (Q_i)

Tỷ lệ phần trăm thay đổi giá (P_i)

Những nhân tố ảnh hưởng đến E_i

- ❖ Tính sẵn có của hàng hoá thay thế
- ❖ Tính đa công dụng của nông sản
- ❖ Tỷ trọng thu nhập mà người tiêu dùng dành để mua NSTP
- ❖ Tính phổ biến trong tiêu dùng của NS

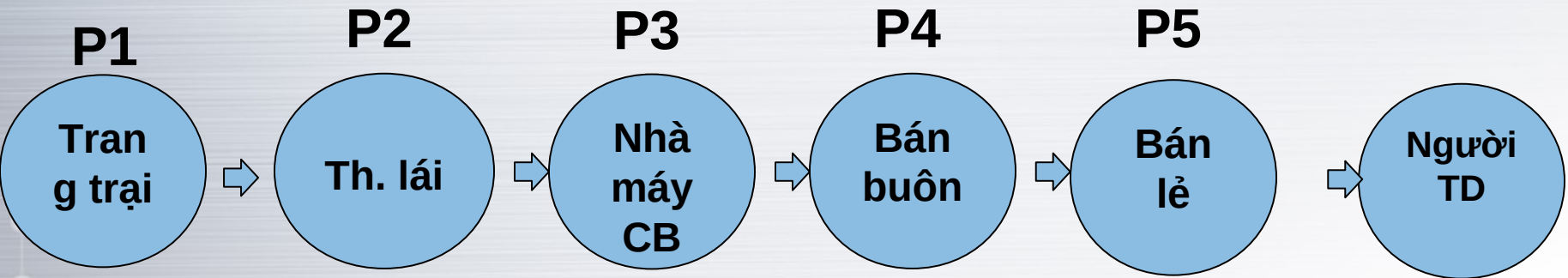
Những nhân tố ảnh hưởng đến thị trường nông sản

- ❖ Những nhân tố ảnh hưởng đến cầu nông sản TDCC
 - ❖ Giá của nông sản thay thế
 - ❖ Tình hình phân phối thu nhập và mức thu nhập của các nhóm dân cư
 - ❖ Thị hiếu và tập quán tiêu dùng của dân cư và phong tục địa phương
 - ❖ Quy mô và tốc độ tăng dân số
 - ❖ Kỳ vọng của người mua

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Độ cận biên thị trường và giá nông sản

Giá nông sản thô

+

Giá các dịch vụ

=

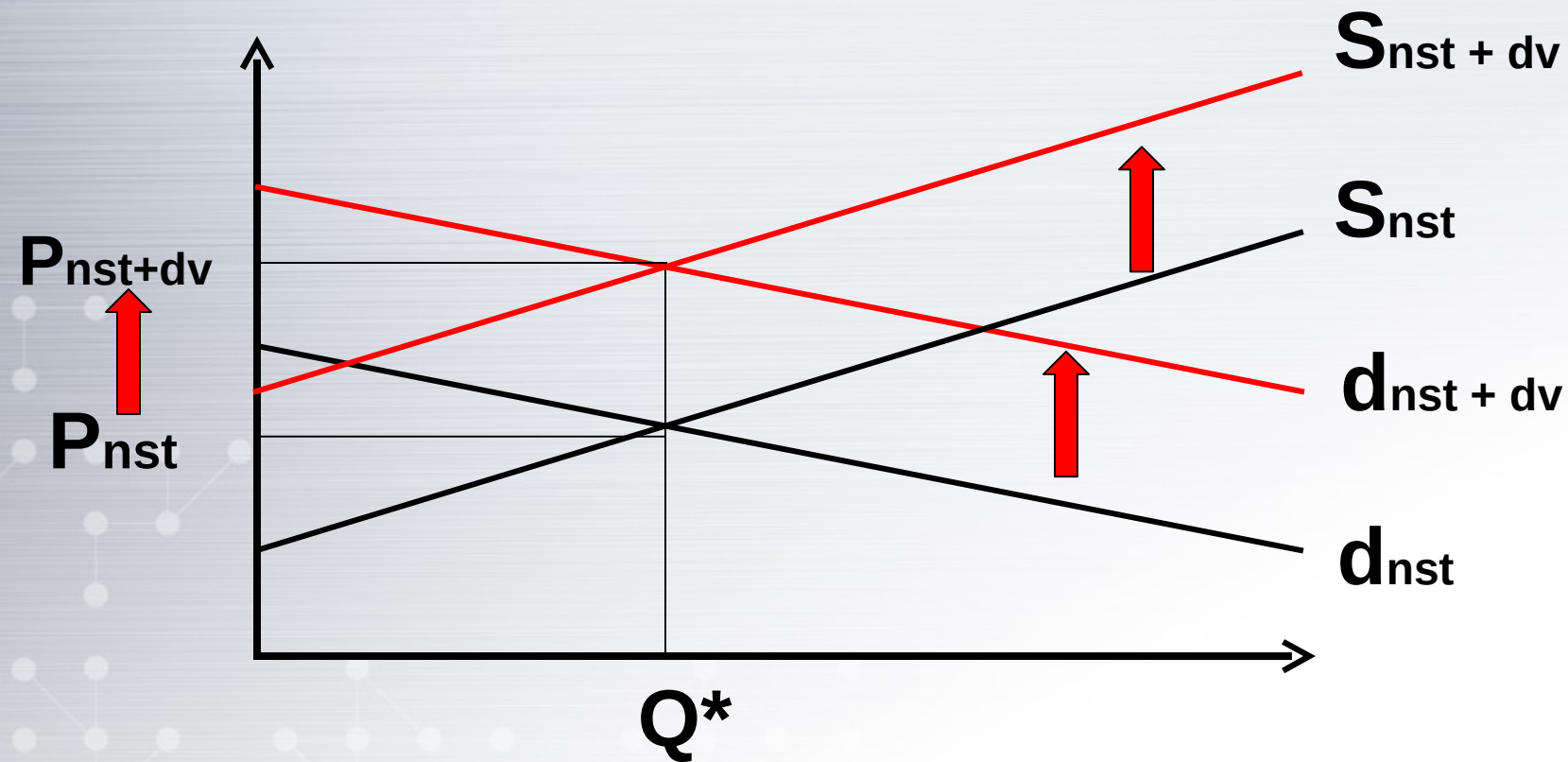
Giá TD cuối cùng

Độ cận biên thị trường : ...Chênh lệch giữa giá ở cấp thị trường sau và cấp thị trường trước đó

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

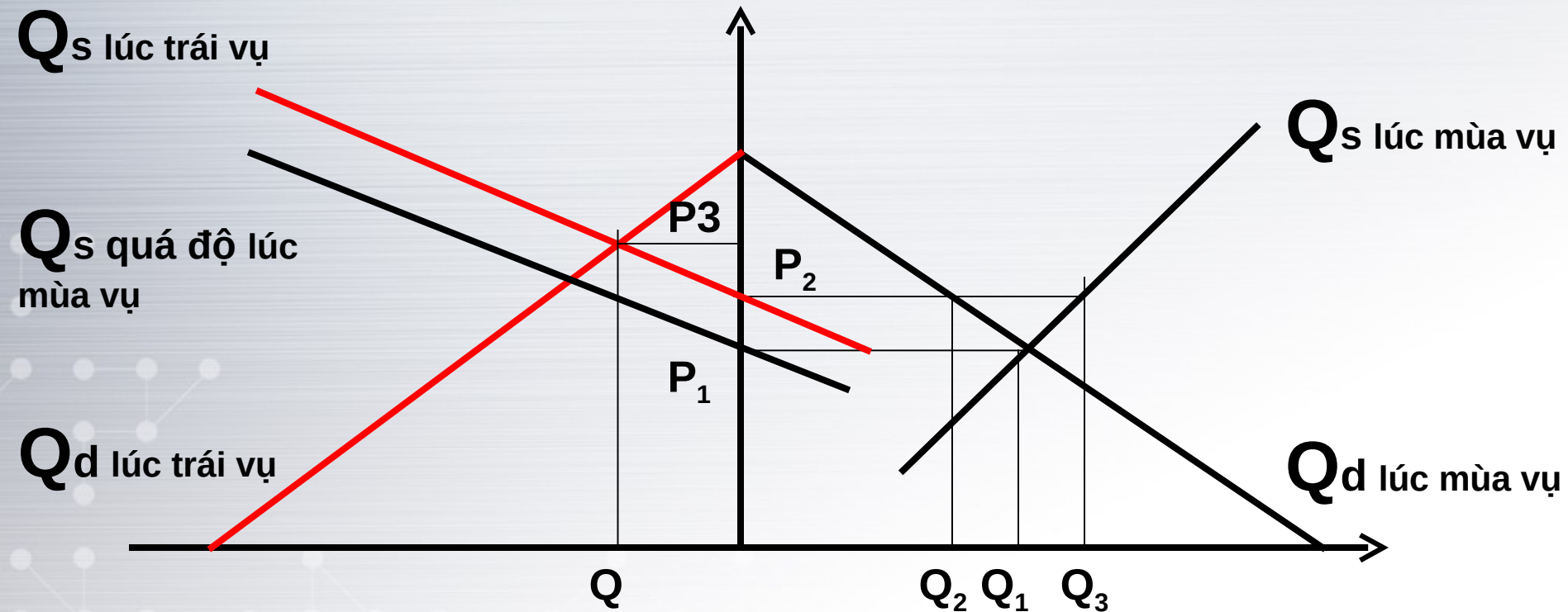
Độ cận biên thị trường và giá nông sản

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Sự hình thành giá cả theo thời vụ

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Tình trạng độc quyền tương đối phổ biến trên thị trường nông nghiệp

Độc quyền bán

Công ty thương mại cung cấp phần lớn phân bón, thuốc trừ sâu và các vật tư nông nghiệp khác

Độc quyền mua

- Nhà máy chế biến mua nguyên liệu do nông dân sản xuất ra**
- Công ty xuất khẩu nông sản**

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Tình trạng độc quyền tương đối phổ biến trên thị trường nông nghiệp

Độc quyền nhất thời

Thiếu đk cho thị trường cạnh tranh hoàn hảo:

- Trình độ công nghệ, quản lý không đều
- Kiến thức tiếp thị còn thiếu.v.v..

Độc quyền lâu dài

Gắn với những yếu tố phi kinh tế:

- Ngăn sông cấm chợ giữa các vùng
- Đặc điểm kinh tế, kỹ thuật của chế biến SP
- Không có SP thay thế gần gũi

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Tình trạng độc quyền tương đối phổ biến trên thị trường nông nghiệp

**Tác động
của độc
quyền**

- Sản lượng cung giảm
- Giá bán tăng
- Nhà kinh doanh thu được lợi nhuận độc quyền

- Gây ra tín hiệu sai lệch về giá cả, hiệu quả sản xuất
- Phân bổ và sử dụng kém hiệu quả các nguồn lực

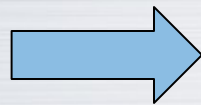

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Tình trạng độc quyền tương đối phổ biến trên thị trường nông nghiệp

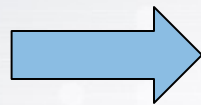
❖ Biện pháp khống chế độc quyền của Nhà nước

Kiểm soát giá đối với DN độc quyền

- Quy định giá trần đối với đầu vào sx : điện, xăng dầu, phân bón...
- Quy định giá sàn nông sản các DN phải trả cho người bán
- Trợ giá

Đánh thuế trọn gói đối với lợi nhuận độc quyền cao (Kết hợp phụ cấp theo chi phí cận biên)

- Tăng thu ngân sách
- Ổn định giá cả, sản lượng của DN

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Thị trường nông nghiệp VN đang trong quá trình hội nhập vào thị trường khu vực và thế giới

- ❖ Chính phủ đã cam kết trong các hiệp định quốc tế
 - AFTA (ASEAN Free Trade Area)
 - 2006, thuế suất nhập khẩu < 5%
 - 2013, nông sản chưa chế biến (danh mục SEL) < 5%, bãi bỏ hàng rào phi thuế

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Thị trường nông nghiệp VN đang trong quá trình hội nhập vào thị trường khu vực và thế giới

- ❖ Chính phủ đã cam kết trong các hiệp định quốc tế
 - Hiệp định thương mại Việt – Mỹ
 - Ký kết 07/2000 – thực hiện đến 2006
 - ...quy chế tối huệ quốc cho hàng hóa của Mỹ
 - ... đối xử hàng hóa nhập khẩu như hàng hóa trong nước
 - ...loại bỏ hạn ngạch (thời hạn 3- 7 năm)
 - ... DN Mỹ được nhập khẩu hầu hết các sp (3 – 6 năm)
 - ...cam kết giảm thuế cho 250 sp (4/5 nông sản)
 - ... mức cắt giảm thuế từ 33 – 50% (trong 3 năm sau khi có hiệu lực)
 - .v.v...

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Thị trường nông nghiệp VN đang trong quá trình hội nhập vào thị trường khu vực và thế giới

- ❖ Chính phủ đã cam kết trong các hiệp định quốc tế
 - Chấp nhận tự do hoá thương mại theo yêu cầu của IMF và WB
 - Lộ trình giảm thuế quan
 - Thực hiện các biện pháp phi thuế

Phân tích đặc điểm của thị trường NS

Thị trường nông nghiệp VN đang trong quá trình hội nhập vào thị trường khu vực và thế giới

❖ Chính phủ đã cam kết trong các hiệp định quốc tế

▪ WTO

- Giảm 23% so với thuế suất NK bình quân hiện hành
- Nông nghiệp, thuế suất bq giảm 25,2% so với khi gia nhập

Sản phẩm	Thuế khi gia nhập (%)	Thuế suất cuối cùng (%)	Thời hạn thực hiện
Thịt bò	20	14	5 năm
Thịt lợn	30	15	5 năm
Sữa nguyên liệu	20	18	2 năm
Sữa thành phẩm	30	25	5 năm
Thịt chế biến	40	22	5 năm
Bánh kẹo	34,4	25,3	3-5 năm
Thức ăn gs	10	7	2 năm

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

❖ Nhanh chóng xây dựng hệ thống thị trường đồng bộ cho nông nghiệp nông thôn

▪ Thị trường vốn

Ưu điểm

- Hình thành đa dạng các loại hình ngân hàng
- Các quỹ TDND ở nông thôn từng bước được hình thành
- Nạn cho vay nặng lãi từng bước bị khống chế
- Ngành ngân hàng thực hiện tốt nhiệm vụ cho vay đối với hộ nông dân
- Lãi suất đang dần vận hành theo cung cầu thị trường

Hạn chế

- Nông dân khó hoặc không vay được vốn lớn, dài hạn
- Thủ tục vay còn phức tạp

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

❖ Nhanh chóng xây dựng hệ thống thị trường đồng bộ cho nông nghiệp nông thôn

▪ Thị trường dịch vụ kỹ thuật

Ưu điểm

- Đáp ứng được nhu cầu vật tư kỹ thuật (phân bón hoá học, thuốc trừ sâu, thức ăn chăn nuôi, máy móc công cụ.v.v..)
- Đáp ứng được nhu cầu tư vấn, phổ biến, áp dụng tiến bộ kỹ thuật
- Hình thành đa dạng các loại hình cung ứng

Hạn chế

- Công tác quản lý thị trường còn yếu kém
- Tiến bộ kỹ thuật không đến được với các hộ nông dân ở vùng sâu, vùng xa

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

❖ Nhanh chóng xây dựng hệ thống thị trường đồng bộ cho nông nghiệp nông thôn

▪ Thị trường tiêu thụ nông sản

Ưu điểm

- Đã tháo gỡ được những chướng ngại của thị trường tiêu thụ (cát cứ địa phương, HT giao thông yếu kém .v.v..)
- Thị trường một số nông sản chủ yếu đã hình thành thống nhất trong cả nước
- Hội nhập ngày càng sâu rộng với thị trường khu vực và thế giới

Hạn chế

- Quản lý chưa tốt tính thời vụ của thị trường nông sản
- Giá cả thị trường không ổn định

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

- ❖ **Thực hiện những quyết định điều chỉnh tiết giá cả nông nghiệp linh hoạt và phù hợp**
 - **Đặc điểm của giá cả trong nông nghiệp:**
 - Đối với nông nghiệp, các mức giá của đầu vào và đầu ra không được coi trọng bằng giá cả tương đối của chúng
 - Giá cả nông sản có biên độ giao động lớn khi so với các sản phẩm công nghiệp

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

- ❖ **Thực hiện những quyết định điều chỉnh tiết giá cả nông nghiệp linh hoạt và phù hợp**
 - **Các biện pháp điều tiết giá cả trên thị trường độc quyền:**
 - Quy định giá chuẩn ... giá trần, giá sàn...
 - Khuyến khích mở rộng hợp tác, liên doanh, liên kết, khuyến khích cạnh tranh lành mạnh trong toàn bộ hệ thống thị trường nông nghiệp
 - **Trên thị trường cạnh tranh**
 - Quy định khung giá cho nhập khẩu xăng dầu, phân bón, cước vận tải. Quy định giá xuất khẩu tối thiểu nông sản.
 - Quy định giá tối thiểu mua thóc, tối đa bán gạo
 - Tổ chức đăng ký giá, hiệp thương giá, niêm yết giá
 - Lập quỹ dự trữ bắt buộc và quỹ quốc gia bình ổn thị trường
 - Kiểm tra, kiểm soát các yếu tố hình thành giá, tồn kho, dự trữ
 - Thực hiện chính sách trợ giá khi cần thiết

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

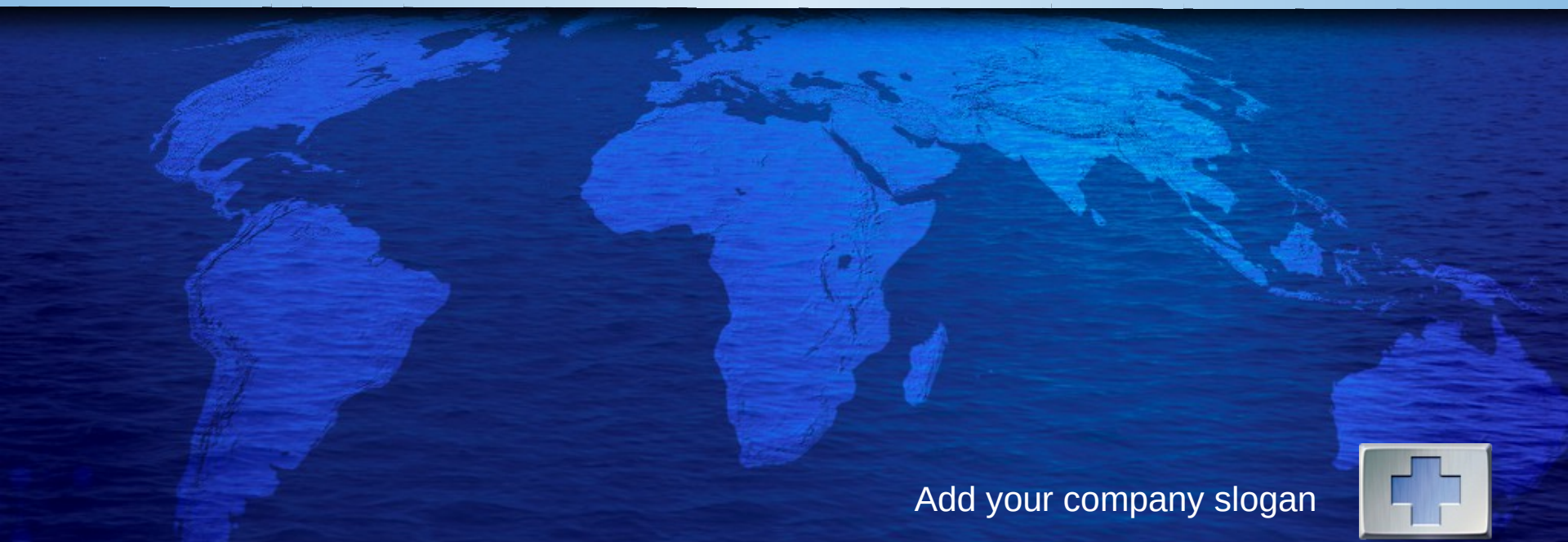
- ❖ **Khuyến khích thúc đẩy cạnh tranh, chống độc quyền**
 - Có biện pháp phù hợp chống độc quyền ở cả thị trường cung ứng đầu vào và thị trường đầu ra
 - Thúc đẩy cạnh tranh trong cung ứng đầu vào và tiêu thụ sản phẩm
 - Phát hiện và kiên quyết ngăn chặn những vấn đề nổi cộm, bất thường nảy sinh trên thị trường

Những biện pháp chủ yếu hoàn thiện thị trường nông nghiệp Việt Nam

❖ Thực hiện tốt chiến lược hội nhập vào thị trường nông nghiệp thế giới

- Củng cố và tăng cường vị thế ở thị trường quen thuộc
- Tích cực mở rộng và tạo thế đứng trên thị trường mới
- Tham gia nhiều hơn vào các hiệp định và công ước quốc tế liên quan đến kinh tế và thương mại
- Sử dụng linh hoạt và có hiệu quả các công cụ kinh tế trong quan hệ ngoại thương:
 - Quota xuất nhập khẩu
 - Công cụ phi thuế quan
 - Thuế xuất nhập khẩu
 - Tỷ giá hối đoái
- Thực hiện kiểm soát buôn bán tiểu ngạch và chống buôn lậu có hiệu quả

Add your company slogan

Thank You !